

אמם של שני ילדים־אלה - שאסור לגלות את זהותם-זועקת:

לנעול במפתח את כל דלתות הארונות והי מקרר מפני העוורת הכושית, רק מפני שי כך נהגו שם כולם. לא רציתי שיקראו לילדי בלאדי ג'י. רציתי שהם יגדלו באווירה חופשית, בה אני גדלתי. משום כך החלטתי לא לחזור. כתבתי לבעלי שאני נישאת בישראל. מחכה לו.

הוא לא נהג כבעל מבין. אף לא ניסה להשפיע עלי לחזור. הוא טוטו החל במסע התראות נגדי. באיומים שישתמש בכוח נגדי ויחטוף את הילדים.

למזלי ניפגשתי במסיבה באבנו. הכרנו עוד בצבא. הוא היה אלמן, בן 34 ואב לבן בן 5. הוא היה בא בשבת לקחת את הילדים לים. יצאנו בערבים. הייתי בת 32, שמחתי שמישהו מקדיש לי תשומת לב, לוקח אותי לבילויים, אחרי כל שנות הבדידות והמחנק באפריקה. הייתי מאושרת.

דויד המשיך במסע האיומים וההשמצות נגדי, ובסירובו לעלות לישראל. אני הימתי שכתבי בסירובי לחזור. אליו. ההבדל בינינו, חשתי, אינו שאלה של הפרשי גיל: 23 שנה. הוא התמיז וישאר כך לנצח. נסעתי לבלומ' פונטיין להסדיר את הגט ולקחת את חפצי האישיים שקיבלתי במתנה מהורי: מעיל פרו וזה ותכשיטים.

לא עברו יותר מ-36 שעות, מאז הגעתי לעיר הקטנה ועד שהושלכתי לבית-הסוהר. הייתי היהודייה הראשונה שישבה בבית-הסוהר. זה היה מפעלו העצום של דויד: העיר רעשה. התושבים ליקקו את האצבעות.

חוראת את ילדי!

נאסר עלי לעזוב את אפריקה עד למתן פסק הדין של התביעה שהגיש נגדי בעניין החזרת הילדים. כל מיני אנשים טובים ניסו לתת בינינו לפני שיגיע העניין לבית-הדין. אחד מהם סיפר לי על מיומנו של דויד: לאצן אותי לחזר על הילדים ולאחר מכן, גם לסרב לתת לי את הגט.

לאחר לילה בבית הסוהר, הפקדתי את הדרכון האפריקני שלי שם, ושוחחתי. לא הייתי מוכנה לצאת למערכה משפטית. לא היה לי למי לפנות. הייתי לבדי באפריקה, נותרה לי ברירה אחת: לברוח. בעזרת תערות המסע-הישראלית שהיתה בידי הצלחתי לבצע זאת.

בישראל היבחרתי לעצמי את המצב. ראיתי שלא אצוץ עם דוד הסדר הגיוני. ולי המתין איש אוהב ומסור. החלטנו אבנר ואני לגור במשותף. אבנר בנה עבורינו - ועבור ארבעת הילדים שלנו - חילה נהדרת ב"כביש ירושלים, מוקפת גנים, ושאר פרט-סיים. לילדים יש הכל. הם מאושרים. בריאים. מנומסים. הם מביאים ציונים טובים מבית-הספר.

בינתיים נימסר לי שדויד זכה במשפט בבית-הדין בדרום אפריקה אשר קבע את התנהגותי הנישואין, והטיל עלי את האחריות להריסת חיי הנישואין. מצויד בפסק-הדין האפריקאי פנה דויד לבית המשפט העליון בישראל וביקש לצאת עלי למסור לו את הילדים.

היפסתי במערכה בה הייתי בטוחה ש' אנצח. גם בית הדין הגבוה לצדק בישראל פסק שעלי לשלוח את הילדים לדרום אפריקה. משום שאני מנהלת חיים בלתי מוס'רים, נאמר בפסק-הדין, בכך שאני גרה עם אבנר, ושבעצם החיים הללו בצוחא, יש גורם חינוכית גרועה לילדים. אבל האם נותרה ברירה אחרת? האם לא עשיתי הכל כדי להעמיד את חיינו על בסיס חוקי? האם זו אשמתו שהדבר ניבצר ממני? שדוד מסרב לתת לי גט?

הטילו עלי את האחריות על הריסת גישור אי ומשום כך כעונש נאמר - עלי לשאת בתוצאות.

אולם פסק-הדין הרי ניקבע, לא כדי לענוש אותי, כי אם לטובת הילדים עצמם. אני אימם, ואינני יכולה להתאפק מלישואל: האם לטובתם של רוני ונאחה הוא להפרידם מאחותם הבכירה, מאמם, ושלחם לניכר כדי שמפתח כושית תחנך אותם?

"אמא", אמרו לי אתמול הילדים, "חשמרי עלינו חזק שלא יקחו אותנו לדרום-אפריקה. תבקשי מהשופטים שיבואו לעזור לנו לא לנסוע לשם. אם יקחו אותנו לשם, אז ניברח בחזרה."

רוני ונאחה זקוקים לי. אל תקחו ממני את ילדי!!!

כעבור חמש שנים הביא את המכתב כמו צג משפטי נגדי. כהוכחה שלמעשה, מעולם לא רציתי לעלות לישראל.

חזרתי מיד לבלומפונטיין ולתושביה צרי האופק. אינני יודעת אם מותר לי לקבוע מסמרות בנידון. אבל קיבלתי את הרושם שהחינוך הכללי שם מאד לא כללי. לילד בדרום אפריקה אין מושג על המהפכה ה'צרתית. הוא לא שמע על רומן רולאן. אבל הוא יודע את התאריכים של מלחמות האפריקאים בעלפה. בלב דואב חכיתי ליום בו יהיה עלי לשלוח את הילדים לבית-הספר. בבלומפונטיין אין בית-ספר יהודי. הילדים הולכים שם לבית-ספר ממשלתי או של הכנסייה הקתולית. דויד אילץ אותי לרשום את רוני לבית הספר של הכנסייה. הוא תמיד היה כזה: מלקק. רוב חבריו היו

צוע של בנו מתגולל במיסדרון היה מוציא אותו מדעתו. כשאחד הילדים היה מזוי את המגבת שלו ממקומה, היה נושף מכעס. הוא לא הבין שלילדים צריך לחתך לפעמים. לא שמעתי אותו אפילו פעם אחד שואל ילד אם הכין שיעורים, או מה למד בבית-הספר, או מי החברים שלו. להיפך, הוא היה חוזר בכתף מאוחר מהנהגות, כשהילדים כבר ישנו, ויוצא השכם לעבוד. גם ביום ראשון - יום מנוחה בבלומפונטיין - עבד. הוא טען שהם מרעשים ומפריעים לו.

עבר זמן רב עד שהגעתי למסקנה ש' האיש התחתן בשביל הרושם. בשביל מה שיגידו החברים. אני והילדים הינו הפרח שיכול היה לשאת בדש מעילו. היה לו תסביך באשר לגילו ומראהו והוא היה שופע עונג כשאנשים אמרו לו שיש לו מזל

כי תשע שנים לאחר מכן יכחיש זאת בבית המשפט ויטען שמעולם לא רציתי לשוב לישראל, ושזו היתה הפתעת חיו כשחזרתי.

★★★
פרח בדש מעיר

בלומפונטיין היא עיר קטנה מאוד. 60,000 תושבים בלבד, מהם 1200 יהודים. זוהי פייטון פלייס במהדורה אפריקאית. עור טרם היה קורה משהו אצל מיש'ה, ידעה כבר כל העיר על כך. היה לנו בית קטן ועוורת כושית אחת. רק אחת. ביטחתי בעצמי, וכיבסתי בעצמי את חיתולי התאומים רוני ונאחה שנולדו לנו כעבור שנה וחצי. לא מטעמי חיסכון, אהבתי לטפל בעצמי בילדי. כל חיי היו בכיוון זה. אבל בעניינה הצרות של תושבי בלומפונטיין לא מצא הדבר חן. אשה שאינה מחזיקה טב' חית, תופרת, נהג, מטפלת, נחשבת לחסרת אמצעים או לאקצנטרית. הם כמובן, ראו בי את הדבר השני, טיפוס יוצא דופן, כלומר דבר שלילי. אנשים בינוניים שונאים משהו שאינו נהג כמותם. כך נוצרה ה' מתיצה הראשונה ביני - הישראלית - התושבת החדשה - והחתיקים.

לא ניקלחתי גם בין ידידי של בעלי. היה זה משונה להיוק מהחברה התל-אביבית בית בת גילי לחברה מבוגרת, משעממת, משחקת קלפים. לא הצלחתי לקשור שום יחסים חברתיים. לבדי - מתתי משעמום. בעלי היה עסוק כל הזמן. אחי סרב לצאת בערבים. הייתי מוכרחה להעסיק במשהו את עצמי. הסכמתי להיבחר ליושבת ראש הסתדרות דוברי עברית בבלומפונטיין. לקורסים מורוזים בסכניון המקומי. נישמתי לשיעורי פסנתר והתחלתי אפילו להכין ריבות תוצרת בית. הייתי בת 25 וחשתי לעיתים במקום שהוא כמו זקנה בת 70. הייתי המאדאם בובארי האפריקאנית.

בעלי היה עובד גם בלילה. הוא היה מביא איתו עבודה - ושעות לא מש ממהנה. כשהיתה הצגה טובה בעיר וכשהייתי מבקשת ממנו שנצא, היה מסרב. הוא היה אומר ש' העבודה חשובה לו יותר, שהוא יקבל שבץ אם יוניח אותה. היה לו פגם בלב. והוא היה משתמש במחלה זו על מנת להשיג דברים שלא יכול היה להשיג בדרך של חיכוך. חולתי לחלוטין לבקש ממנו לצאת אפילו לקולנוע. מפני שבפעמים הראשונות כשהייתי מעיזה עדיין להעלות את הנושא היה מתפרץ: את עוד תהרגי אותי! למדתי לשחק. לא להגיב. סחתי מריב. לאן הייתי שונה? הורים או קרובים לא היו לי שם.

הוא היה נאב המזור ביותר עלי אדמות. אני בטוחה שהוא פשוט עשה לעול לעצמו כזה שהתחתן כל כך מאוחר. איש אקצנטרי כמוהו חייב להתחיל בכך מוקדם יותר. צע'

ליאת האם

נוצרים והוא אהב לבצע את הפעולה הזאת עליהם. הוא ניסה להיות קדוש אפילו יותר מהאפיטרו. משום שהם בעצמם שלחו את בניהם לבית הספר הממשלתי. הוא היה יהודון ואני התביישתי.

רוני ניבחה מהמכרים בגלימות השחורות. שלושה חודשים סירב להיכנס לכיתה. יום אחד חזרה אורה הביתה מבית-הספר. היא שאלה אותי: "אמא, בלאדי ג'ו זאת קללה, או לא? הילדים בכיתה קוראים לי ככה."

בדרום אפריקה הכריזו על שינוי החוקה. חששתי ממהומות. יהודים רבים התחילו לעלות. מחזור העסקים הל בעלי ירד. הוא נעתר לי הפעם והחל להתכונן לעלות לישראל. ברצינות. הוא פירסם מודעות ב' עיתונים על מכירת החנויות שלו. הדירה היקרה שלנו. הוא בעצמו נסע לביקור בישראל וביקר אפשרויות של השקעת הון. כשתור שלח אותי עם הילדים כדי שאחפש מקום מגורים.

כשפתאום הוא שוב התחרט. שפע כלכלי הציף את אפריקה. היה לו הכל לעזוב. מפני שהוא היה יהודון.

★★★
אמהות אכזרו בומר

ומררתי מהרעיון שעלי לחזור שוב למקרה האפריקאי שבבלומפונטיין. שנא'תי את המקום. את האנשים שלא התמידו עם זרים. שנאתי את הרעיון ששוב עלי

★★★
"בלאדי ג'ו"

ר' ייתי כנראה בניהיונום מקפאי רגשות. חשתי מועקה. היוכרתי לו את הבטחתו להשתקע בישראל. הוא הסכים שאסעי ליש-ראל עם הילדים, והודיע שיבוא אחרי ושי' אחפש בינתיים דירה. הגעתי לתל-אביב עם התאומים בשני השנתיים ואורה בת ה'6. יתי חיליתי לחפש מקום מגורים. גרתי משך ארבעה חודשים אצל הורי. היה צפוף, לא נוח, הירגשתי שאני מטרידה אותם. אבל המתנה בסבלנות לבואו. ואו הגיע המכתב בו הוא הואיל להודיע שהוא מתחרט ודוחה את נסיעתו. זה היה ברעג של חולשה. ייאוש, כשכתבתי לו מכתב חוזר: "אני עייפה מהחיים בישראל, מהחברה, ולא איכפת לי לחזור בינתיים לאפריקה."